

## מכתב גלוי למר מיכאל ירון, המפקח הכללי על לימודי היסטוריה במשרד החינוך

קבוצת מורים ואנשי חינוך, ביניהם פרופ' אייל נוה, דר' אריה קיזל, אנוכי ולאחרונה גם יו"ר ועדת המקצוע, פרופ' חנה יבלונקה מנסים מזה זמן-מה להביא אותך לידיעה ולמודעות שללימודי היסטוריה בבית הספר יש בעיות, ש"העסק תקוע", שיש צורך בחשיבה חדשנית, ברוויזיה יסודית, שללימודי היסטוריה אינם ממלאים עוד את ייעודם. אך לצערנו הינך עומד איתן בצדקתך, כאחרוני המגנים בשטח בלי לשים לב שמאחוריך הבית קורס ואתה נשאר לבד.

הבעיות מהן סובלים לימודי ההיסטוריה בבית הספר הן:

- **כמות החומר הלימודי הנמצאת בתכנית היא גדולה ביחס לשעות בהן מלמדים את המקצוע;**
- **בחינת הבגרות מוסיפה להיות בחינה מורכבת משאלות ידע שהפתרון טמון בשינון ובזיכרון, בלי לבקש הבנה מהתלמידים;**
- **כתוצאה מכך, ההוראה הופכת להיות "טיסה מאולצת" של המורים אשר כל מטרתה היא להספיק לגמור את החומר ולהכין את התלמידים להצליח בבגרות, וזאת באמצעות השיעור הפרונטאלי וההכתבה.**
- **ועוד: היעדר פעילויות לימודיות פוריות בכיתה (דיונים, משחקים תפקידים, מטלות ביצוע, הצגת בעיות, דילמות ומחלוקות, שילוב סרטים ומחשב, שימוש במפות ובסרגלי זמן) אשר נועדו לפתח חשיבה בכלל וחשיבה היסטורית בפרט.**

למיטב הבנתי מצב העניינים הזה הוא בגדר טרגדיה בשפת הסימנים, ללא רעש, המתרחשת לנגד עינינו, כשציבור המורים, עושי המלאכה, מקבל על עצמו את גזר הדין של הבמאי, בלי אפשרות להשפיע ולשנות את המצב.

יש כאן פספוס חמור מכיוון שללימוד כזה הוא משעמם, מנכר, נטול משמעות ותורם לבעיות משמעת. במקרה הטוב משננים התלמידים את התשובות המוכנות מראש ומקיאים אותן בבחינה. אחר כך שוכחים.

אני מציע להתחיל מהלך מושקע שבו אתה, כמפקח כללי על לימודי היסטוריה, תתאים את התכנית בפועל למטרות הוראת ההיסטוריה כפי שנקבעו במסמך המכונן של משרד החינוך עוד משנות ה-70 של המאה הקודמת. על מנת להשיג את היעדים האלה, נראה לי כי יש צורך:

(א) **לצמצם את היקפה של תכנית הלימודים** לידי פרקים נבחרים שילמדו לעומק תוך הפעלת כלים של חשיבה היסטורית וכללית;

(ב) **לאפשר לכל בית ספר לבחור את הכלים המתאימים כדי לבחון את בגרותם של התלמידים** בסוף כיתה י"ב בלימודי היסטוריה, באמצעות בחינות נייר-עפרון או באמצעות כלי הערכה חלופיים כגון, עבודות חקר או מטלות ביצוע ברות-משמעות.

נראה לי כי רק כך יש סיכוי כשלהו לצאת מהמצב הקשה שבו אנו שרויים.

בכבוד רב

דר' גדי ראונר